

IPAROSOK LAPJA.

Pécs, 1897.

Első évfolyam.

Október 30. 14. szám.

Orvosok kartellje.

Minden félreértés kikerülése végett sietünk kijelenteni, hogy éppenséggel nem tartozunk azok közé, akik a vidéki gyakorló orvosok honoráriumát irigyelnek vagy sokallanók. Ellenkezőleg az a meggyőződésünk, hogy vidéki orvosaink honorárium a — a mit a páciensektől általában kapnak — ninces arányban sem a tanulmányok megszerzésére fordított idővel, fáradtsággal és költséggel, sem a gyógykezelés fáradalmaival és az orvosi gyakorlattal járó önfeláldozással. És ebből folyólag az a határozott elvi álláspontunk, hogy a közigazgatás keretében szervezett orvosi állások dotációját lényegesen emelni kellene s már ezzel a dotációval is mintegy ki kellene fejezni az orvosi tudomány nagy értékét és az orvosi állás magasabb színvonalát.

Az orvosi javadalmazásoknak néhán módon való emeléséből nem nevezendék valami nagyon érezhető vagy pláne elviselhetetlen terhet a szegényebb néposztályra, mert az ekként származó költségvetésitöbbletet az adó-összegek arányában oszloknék el.

Ily esetben és ilyen keretben igen is egy kell honorálni az orvosi tudományt, ahogy annak nagyfosszúsága megkívánja. Már csak azért is, mert — amint már említettük, — a páciensektől befolyó, szokásos orvosi honorárium

egy sincsen arányban azzal a sok tanulmánnyal, azzal a nagy és önfeláldozó fáradozással, mit az orvosi kar az emberiség érdekében működési keretébe visz.

Ebben a szegényes díjazásban azonban nem az orvosi tudományok kicsinylése van, hanem a humanizmus szelleme.

Hisz az orvosi díjakat semmiféle törvény nem szabja meg és nem szabályozza. Mindegyik orvos annyi honoráriumot kérhet, a mennyit akar. Hogy magasabb honoráriumot nem kérnek, az pusztán szokáson alapszik. Ennek a mérsékelt díjazásnak ugyanis már a régi orvosok megvetették alapját, és mintegy örökölt hagyva a semmiféle kódexbe, csupán csak a nevesen érező emberi szív kódexbe írt törvényt, hogy az orvosi tudomány áldását a szegényebb néposztályra nézve nem szabad hozzáférhetetlenné tenni. És ezt a humanus elvet orvosaink nemzedékről nemzedékre elfogadták; azért használnak legnagyobb részt olyan alacsony díjazást ma is, hogy abból bizony nem igen szerezhettek maguknak emeletes házakat.

Már több ízben volt az orvosi kar körében szó valamiféle olyan megállapodásról, hogy a látogatások díjait illetőleg egyöntetűsége keljen jutniok.

Ha jól tudjuk, erre nézve azért nem lehetett bizonyos kartellszerű megállapodásra jutni, mert éppen

az orvosi pálya áll az emberszeretettel legközelelebből ölelközésben. Az orvos szíve mintegy tiltakozik az ellen, hogy ő minden páciensét egyforma díjizetésre kötelezze, mikor az egyiknek 10 frt csak annyi, mint a másiknak 10 krajcár.

És a privát orvosi gyakorlatban nagyon nehéz is volna afféle kötelező díjazást megállapítani. Már csak azért is, mert ezzel — ha mindjárt keresztülvihető volna is — nagyon sokat veszítene maga az orvosi pálya az ő humanitárius jellegéből.

Az ellen azonban már csakugyan nem szólhatnak senki, ha orvosaink egész orvosi karunk bizonyos kartelle nézve oly céllal, hogy az ugynevezett hivatalos orvosi állásokat a pálya méltóságának, színvonalának meg nem felelő honoráriumért egy orvos se fogadja el.

Ez már tökélesen helyes volna. Az ilyen orvosi kartell egy cseppet sem vonna le annak a szép és magasatos hivatásnak erkölcsi becséből, melynek betöltésére az orvosi pályán működők az emberiséggel szemben már mintegy kötelesek.

A nagykanizsai orvosi kar legutóbb tartott is egy értekezletet, melynek célja valószínűleg az volt, hogy ily szellemű kartell létesítsenek.

Ilyen értekezletek alkalmával — amikor a különben szűkszavú dok-

Az első osztály 100000	100.000 sorsjegyet 80.000 nyeremény.	Az első osztály 100000
100000	A mag. kir. szab. osztálysorsjáték sorsjegyei kaphatók	100000
6 frt.	KRAUSZ SIMON és FIA bankcégnél	100000
6 frt.	a mag. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítójánál	100000
6 frt.	PÉCSETT, SZÉCHENYI-TÉR, BAZÁR-ÉPÜLET.	100000
6 frt.	Legnagyobb nyeremény szerzésénél 1.000.000 korona	100000

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pécs, Országot 5. sz. 12. számú épületben.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ár: egész évre 8 korona, fél " 4 korona, negyed " 2 korona.

tor urakat is megszállja a prókatoribeszédűség, megtörténik, hogy tulkezőlnek a megmondoltságon és olyan határozatot hoznak, olyan megállapodásra jutnak, amivel homlokot szegnek a humanizmus szellemének. A nagykanizsai orvos urak értekezletén is így történt.

Kimondották ugyanis az általános érvényességű határozatot, hogy hatszáz forint honorárium alul semmiféle orvosi állást nem fogadnak el s erre a jelenvoltak becsület-szóval kötelezték magukat.

Ennek a mindenféle orvosi állásra nézve kötelezővé tett megállapodásnak áldástalan voltát igen hamarosan, legközvetlenebbül érezni fogja a »Nagykanizsai kerületi betegsegélyező pénztár.« — melynél csak imént üresedett meg a 200 frtal dotált második orvosi állás. — Ere az állásra most nem fog vállalkozni nagykanizsai orvos, mert a hatszáz forintot nem őrzi meg a honorárium. És így az orvosi kar kartellserű megállapodása folytán ez a kiválóan emberbaráti intézmény fog szenvedni.

A betegsegélyező pénztár még nagyon fiatal intézmény és ez idő

szertir nincs, de nem is lehet abban a helyzetben, hogy kétszáz forintól egyszerre hatszáz forintra emelje a másodorvos fizetését. És most az iparos osztály az orvosok kartelljével szemben már egészen komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy új orvost hoznak valahonnan a 200 frtos állásra s azt más oldalról is biztosítani fogják az iparosok minden irányú támogatásáról. Egyelőre másként nem tudnak a dolgon segíteni.

Nem akarjuk hinni, nem hiszszük, hogy a nkanizsai orvosi kar ezt akarta volna elérni, midőn anyagi érdekei előmozdítására, megvédésére értekezletet tartott. Azért nagyon jól tette volna, és magasztos hivatása szellemében cselekedett volna, ha a kartell kimondása alkalmával a hatszázforintos díjazás keretéből a humanitárius intézményeket kihagyta volna.

Egyébként föl kell tennünk, hogy a hatszázforintos díjazás megállapításakor orvosaink ezekre az intézményekre nem is gondoltak; hivatásuk emberbaráti szellemének hatása alatt nem is gondolhattak; s erre vonatkozólag legközelebb bizonyára minden kétséget elosz-

lató és teljesen megnyugtató kijelentéssel simítják é a rosszallásnak itt-ott folverődő hullámaint.

Kiállítási szédelgők vád alatt.

Mult számunkban említettük, hogy annak a nemzetközi esadobandának két magyarországi tagját a pécsi kir. törvényszék vád alá helyezte, dacára két év óta folytatott környomfont védekezésnek. Mivel ez a vádhatározat csak a Pécsset elkövetett üzemleikéért van, jöllehet az egész Magyarországot végigbázták talmi kiütetési oklevelekkel és örmekkel, hogy a más vidéken lakó becsapottak is lássák a törvény sujtoló hatalmát, közöljük a vádhatározatot és megokolását teljes szövegében:

7542/Btő 1897. szám. Ó Felsége a király nevében! A pécsi kir. törvényszék mint büntelő bíróság a mai napon tartott ülésében *csalás büntelvével terhelt Herezeg Sándor és Mastner Izidor* ellen bünyében a befejezett bíróvádi vizsgálódás alapján a kir. ügyészségnek 1897. évi július hó 1. napján 7639/1896. sz. a kelt indítványa folytán követező határozatot hozott:

A kir. törvényszék 1.) Herezeg Sándor személysámsóni születési 45 éves iraelia vallású nős, ir,

Az „Iparosok Lapja“ tárcája.

A vörös.

Az „Iparosok Lapja“ eredeti tárcája.

A keztügyárból már öt órákor özönlik ki a sok munkás meg munkásné. Sürti hó esik; a keményre fagyott makadámton bokáig ér már a szűzes fehér, esiklülő hó. Az utcasarok barátságosan ég a légszékámpa; oly bátorító benyomást gyakorol az arra haladóra, mint a biztos paron tengeren levő hajóásra. A férfiak teli kabátjuk gallérját feltűrtve, a nők különféle divatszertint felöltök és sehawokban, vigan beszélgetve, ineseledve haladnak, ki-ki lakása felé.

Néhány hólapda repül a esiseregő nécsoport közé s ettől si-

koltva rebennek szíjjel, akár a megijesztett csirketábor.

Majdnem utolsóának marad a gyár legjobb, leghasznavetőbb munkása, a vörös Bálint Rezső. Mogorva, magabazarkóztott fiatal ember; lehet vagy harmincéves. Pontos munkás, ki sohasem hiányzik hétfőn, mint sok más; de nincs barátja, habár senki sem viseltetik ellenszenvvel iránta. Rídegen visszautasít mindenkit, kiblen azt látja, hogy barátja akarna lenni.

Nem kell neki senki.

Voltak kik keresték barátságát; de hamar abbahagytak minden kísérlettel, midőn látták, hogy Bálint Rudi, vagy a »vörös« — a hogy munkástársai hívták — magának él.

Meglesték, kifürkészték életmódját. Hát bizony furcsa hirt hoztak

felőle. Ha szombaton eltávoztott a gyár fizetőhelyiségébe — elment egyet esztangolni; aztán betért rendes étkezőhelyiségébe a »zöld párdüchoz«, ahol megvesorált; vacsorájához csupán vizet ivott. Aztán a szomszédban levő lakására ment, ahol szállásadójának az özevgy Szabónéknak kifizette a három korona heti szálláspénzt, melyért csinos kis szobácskájá volt. Aztán megmosakodott, tett-vett szobájában, felöltözöttöt ünneplés ruhájába és ismét átment a »zöld párdüchoz«-hoz.

Öt már tudták a szokását. Mikor Rudi leült a vendéglő sánités-szobájába, a vendéglős úrkebefogadott falábú fia már feléje süntött a meszelyes üveggel, melyben pálinka volt; aztán előkereste cíterterját a nyomorék és a keserűben mosolygó Rudi asztalához telepe-

olvas, foglalkozására nézve ügynök, vagyona van, büntetve volt becsületserzés miatt, budapesti lakós.

2. Mautner Izidor m.-széki szül. 28 éves, izraelita, nős, ügynök, vagyonfalan, ir. olvas, büntetlen előéletű, budapesti lakos kárára a Benzenleitner József és Winter Károly pécsi lakosok kárára elkövetett, a btk. 379. §-ába ütköző, a 380. §-a szerint minősülő két rendbeli *esalás büntette* miatt *vád alá helyezi*.

Minek folytán ezen bűnügyben a megtartandó végtárgyalásra a jelen vezetés jogerőre emelkedése után határmegít fog kitűzni s arra vádlottakat elővezet, károsokat, ugy Novák Imre, Csukás Zoltán, Schönwald Imre, Ganter Ferenc, Höfler Nép. János, Ruepprecht István, Jankovits Hugó és Pollák Soma pécsi lakos tanukat a törvényes következmények terhe mellett megidéztetni rendeli.

Miről a kir. ügyész, egy a káros feleket, végül a vádlottakat azzal, hogy jogukban áll védő ügyvéd választani, ezt 8 nap alatt a kir. törvénytészeknek bejelenteni vagy a tárgyalásra magukkal hozni, jelen határozat kézbesítésével értesíti.

Ellenben vádlottak ellen a Schönwald Imre, Höfler N. János, Ruepprecht István, Jankovits Hugó és Pollák Soma pécsi lakosok kárára elkövetett esalás büntette miatt

a további büntető eljárást megszünteti.

Indokok :

Herczeg Sándor és Mautner Izidor vádlottak az 1894. évben és az 1895. év tavaszán megjelentek Pécsset, hol az előkelőbb kereskedőkkel és iparosokkal érintkezésbe léptek az iránt, hogy az 1895. évi júliusban rendezendő berlini művészeti és ipari nemzetközi, illetőleg az 1894. évben rendezett lyoni kiállításokon vegyenek részt, készítményeiket állítsák ki és egyben annak előadásával, hogy ők kizárólag fel vannak hatalmazva arra, hogy a kiállított cikkeket a legmagasabb kiállítási kitüntetést kiosztózzák bizonyos díjért: rávettek Benzenleitner József cipészt 138 frt, Winter Károly szabót 192 frt, Höfler Nép. János borpályást 150 frt, Ruepprecht István gépgyárost 112 frt, Jankovits Hugó borkereskedőt és szappangyárost 172 frt, Pollák Soma kereskedőt 150 frt fizetése ellenében arra, hogy a két előbbi káros a berlini, a négy utóbbi pedig a lyoni kiállításokon részt vegyenek.

Vádlottak a kialakított közvetítési díjakkal részben ellen, részben utólag történt lefizetése után nevezett károsoknak kiállítási díjlokkat, érmeket és kitüntetési keresztet adtak át a kiállítások befejezése után.

Később károsoknak tudomására

jutott az, hogy az a lyoni és berlini kiállítás teljesen magánjellegű és a jólismert iparosok megítélésére alakult kontinentális szélelőg kiállítás volt, melynek nemcsak a kitüntetései, hanem a kitüntetési érmei és jelvényei is értéktelenek.

Károsok panaszaikban azt adták elő, hogy vádlottak azt állították, mikép mind a két kiállítás hatóság, sőt Lyonra vonatkozólag Höfler N. János panaszosának ennek állítása szerint azt hitették el, hogy ez az a kiállítás, melynek megnyitásánál Carnot volt francia köztársasági elnök ellen a merénylet követett el.

Vádlottak beismerték azt, hogy károsokkal abban egyeztek meg, hogy részökre a már eloszlott összegekről a kitüntetéseket megszerzik, de azt állították, hogy ők a károsoknak tudomására hozták, mikép a kiállítások magánjellegűek s károsok ezt előre tudva egyeztet bele az azokon való részvételre.

Vádlottak ezen védekezést azonban a károsok azon állításán kívül, hogy közöttük szó sem volt a kiállítások magánjellegéről, teljesen megcáfolták a következő körülmények és adatok:

A 7. n. sz. a. eszlott polgári per irataiból mellékelt követségi, konzulátusi, polgármesteri, valamint végrehajtói értesítés szerint a lyoni kiállítás teljesen magánjellegű volt,

dett — és muzsikált neki reggeliz.

Ilyenkor hét-nyolc koronát adott Rudi a sántának, azután a sok pálinkától mámorosan hazatért, hol az egész vasárnapot alva töltötte, hogy aztán hétfőn ismét dolgozók szombatig, amikor ezt az ötletet újból kezdheti.

Pontosan fizette házibérét, ebéd-vacsoráját; mindig tisztán járt, senkinek sem volt panasa ellene, csupán sajátját, midőn ezt az életmódját megtudták.

A gyártulajdonos is tudta.

— Csak pontos és szorgalmas munkásom legyen; a többihez semmi közöm, — mondá.

Háziaszonya többet mondhatott volna erről a furcsa emberről; de lát sem ő, sem szépséges leánya a Judith nem beszéltek el, hogy bizony milyen jóra való, derék em-

ber volna másként ez a Bálint Rudi — ha a pálinka nem volna!

Mert nem volt ám azért lúmp a Rudi. De nem ám! Hétfőn reggel beállított rendesen Szabónéhoz, aztán átadott neki három koronát, hogy adja oda a szabónak, vagy a cipésznek, kinek nemmi jár; aztán egy koronát ruhamasáért, egy koronát pedig, hogy vigye a templomba a perselybe; három koronát pedig, meg a postatakarék-könyvet, hogy legyen szives befizetni a többihez.

Hogy bámultak volna a gyárban, ha megtudták volna, hogy a »vörös« Rudinak több mint ezer-öt száz forintja van a takarékbán! De hát mondom, Szabóné sem szólt senkinek, szépséges Judith leánya sem, pedig az is abba a gyárba járt dolgozni, a hová Rudi járt.

Judith, a külváros legszebb és édes anyjának egyetlen leánya volt. Tíznyolc éves, hollóhajú, aranyos kedélyű — de megközelítetlen, tisztességes leánya volt, ki akár már tiszser is férjhez mehetett volna; de ő csak összevissza csökölgatta »édes aranyos szülém«-et és azt mondta:

— Nem szeretem; csak ahhoz megyek, kit megszeretek majd.

— No jól van; de meglásd Judith lelkem — vén leány maradsz.

Ezen aztán mindketten nevettek; a lány is, meg az anyja is.

Rudi néhányszor beszélte a leánynyal, de csak úgy, mert kellett; — és csak úgy — áthatóban, erőrel, aróll.

Nem egyszer hallotta a süttészemű Judith, — mikor hétfőn hazabotorkált Rudi — annak szo-

melyet Brunel nevű francia állam-polgár szervezett s mely a párisi osztrák-magyar nagykövetség 1895. szeptember 30-án kelt értesítése szerint Brunel által közvetlenül az ugyanazon évben véget ért lyoni »Exposition Universelle«-n való nyitott meg, mely a jóhiszemű kereskedők és iparosok előtt ugyanazon kiállításnak tüntetett fel;

az ugyanazon periratokhoz csatolt »Catalogue Palmares« tanúsága szerint ezen az »Exposition D'alimentation de 1894« cím alatt tartott kiállítás, melynek magánjelenéséhol kintüntetve nincsen, címlapján »Republique Française« felirattal van.

A Herczeg Sándor vádlott által bemutatott prospektus és katalógus szerint az 1895-iki »Berliner Ausstellung internationaler Kunst und Industrie-Erzeugnisse« címen tartott kiállítás magán jellege szintén nincsen kintüntetve, sőt oly irányúnak van feltüntetve, mintha az közhatalósággal tartatott volna meg, amit igazol az is, hogy a »Katalógus«-on Berlin városának címe rajta van.

De legnagyobb cáfolata vádlottak védekezésének az, hogy a m. kir. kereskedelmi ministerium a f. évben a lapokban közzétett rendelkezésben az összes hazai kereskedelmi és iparkamarákat értesítette vádlottak azon ízelmelről, hogy hasonló kiállításokra azok

hatóságai jellegét szinelve, az iparosokat és kereskedőket rendszeresen esábitják.

Mint hogy mindezekből az tünik ki, hogy terheltek tisztán magánjellegű, nem az ipar, kereskedelem előmozdítására, hanem az ily módon könnyen félrevezethető iparos és kereskedő osztály kizsákmányolására alakult társaság kiállításában részvételre azon ravasz fondorlattal és tévútra vezetéssel, hogy ezen kiállítások hatóságai, a károsokat reábiták s tőlük érték-telen kintüntetéseikért és oklevelekért saját vagyoni hasznukra és előnyükre tetemes összegeket vettek fel;

Mindezek alapján a kir. törvényszék terhelteket a bebizonyíthatónak lenni látszó két rendbeli esábs büntette miatt vád alá helyezte.

Terhelve voltak vádlottak azzal is, hogy Schönwald Imre pécsi ékszerész hasonló módon a lyoni kiállításban való részvételre 200 frt díj kikötésével rábiták.

Mint hogy ez a káros terheltek ellen vádat nem emelt, emel fogva ezen eset miatt ellenük a B. T. K. 112. és 390. §-ai alapján a további eljárást megszüntetni kellett.

Höffler N. János, Ruoprecht István, Jankovits Hugó és Pollák Soma károsok szintén magánvádat emeltek terheltek ellen az 1894. évi lyoni kiállításban való részvétel-

lük folytán történt megsálatásuk miatt.

Mint hogy azonban ezek a károsok beismerték, hogy megsálatásukról már 1895. évi július havában értesültek a lapokból, a magánvádat azonban csak tanuként történt kihallgatásuk alkalmával, okt. 26-án terjesztették elő, tehát a törvényben meghatározott 3 hó eltelté után;

Mindezeknél fogva a kir. törvényszék terheltek ellen ezen 4 rendbeli esábs miatt a vád elvívülése folytán a Btk. 112. és 390. §-ai alapján a további eljárást szintén megszüntette.

Nemzeti érdek.

Nem nagy ideje, hogy mozgalmat indítottak a Székelyföld országgyűlési képviselői azzal a céllal, hogy ipart teremtsenek a székelység számára. Ez a derék mozgalom méltó tett volna arra, hogy lelkesedéssel karolja fel minden tényező, amely tehet valamit a sikerért. Nagy nemzeti érdek a székelység közgazdasági organizációja, kifejlesztésük azoknak a hatalmas gazdasági erőnek, a melyek a magyarság e kitűnő fajában freismerhetetlenül jelentkezőnek eddig is, de amelyek a mostoha viszonyok következtében nem érvényesülhetnek mindmost-

bájából énekelni, lassan, minden melódia nélkül a részegkedő dadogó hangján:

»Azért mert én szegény vagyok,
Mint afele árva«

Talán megutálta Judith az állattá ittasult Rudit?

Nem; lassan, lassan a sajnálkozásból szerelem lett; a leány maga sem tudta keletkezését — egyszerre ébredt annak tudatára, midőn édes anyja mondta, hogy:

— No Judith, kit kapunk most szoba urnak, Bálint ur felmondott; azt mondja, hogy Pestre megy.

— A Bálint? — elmegy? — Lehetetlen!

Megjőd a leányka; olyannyira erőt vett rajta a félelem, hogy elveszté azt, kivel alig beszélt, és aki utatálos életmódja miatt senkinek sem kellett volna, s akit oly oltatlan nagy szerelemmel szeretett.

Most tehát, midőn Bálint majdnem utolsónak jött ki a gyár fizető helyiségéből, a gyáros kérdőre vonta Rudit, hogy miért megy el tőle? Megjavítom fizetését hetenkint tíz koronával; adok elsőjög gondolkozási időt.

— Elhatároztam, hogy elmegyek.

Judith megvárta Rudit, de az nem vette észre az utána sielő leányt.

— Bálint ur! kiáltá Judith.

Amaz ijedten fordult vissza.

— Ön az Judith kisasszony? Mi lenne?

— Ah! olyan sikos; ha lenne oly szives karját nyújtani, még el esem ebben a csunya hóban.

A férfi karját nyújtá — és a leány nagy félenként belekapaszkodott; nem mert beszélni; a nagy bátorsága megszakadt; pedig fel-

tette magában, hogy beszélni fog vele sokat, . . . aztán maradásra bírja . . . hogyan, azzal nem volt tisztában, de maradnia kell Rudinak — — — nem szabad elhúlnie.

Nagy küzdelem vívott a leányka magában; de végre diadalmaszkodott a szerelem; beszélt, és beszélésre bírta Bálintot is.

— De ha nagyon szépen kérem; lássa, ma december tizedike van, ma ünneplem névnapomat és születésnapomat is. Senki sem lesz ott, mint a könyvelő ur, maga, aztán édes mama, meg én.

A férfi roppant izgatott lett, hisz nem esoda, már egészen a »zöld párdüchoz« értek; be kelletne menni, fizetni. Ejnye, minck is vannak asszonynepek a világon!

— Holnap is fizethet Rudí . . . ur, mondá eljírulva a leány, amit a lámpavilágnál a férfi észrevette.

nág. Ennek az első sorban gazdasági célnak az igazi, közvetlenül hatása volna elsősorban a székely nép megmentése az egzisztenciáját fenyegető sokféle veszedelemtől. Ez volna az első, önmagában is nagy nemzeti cél, mely egyenlő hatása lehetne annak, ha egy iparra és kereskedelemre teremtett értelmes, munkás, szívós fajl hozzásegítenénk ahhoz, hogy elfoglalja méltó helyét a magyar közzgazdaságban, azt szinte megérni is nehéz. Nagy és hazafias vállalkozás mindenképpen, az országunk egy nagy vidékét benépesíteni gyárak kéményeivel, a közmivesség műhelyeivel, s természetesen tenni az ipari produkció számára; és az ily vállalkozás komolyasága, realitása csak növekszik azzal, ha területül az arra legalkalmasabbat szemelte ki.

Csődálatos mégis, hogy a székelyföldi képviselők derék mozgalma nagyobb érdeklődést nem támasztott, s alig hogy megindult, kezdeti feledésbe menni. Pedig nem is volt már eddig sem egészen eredmény nélkül való. A kezdeményezők közül egyik-másik a tele kitelhető módon, gyakorlati lépéseket tett, sőt áldozatokat is hozott már abban a reményben, hogy a példaadás szélesebb körökben is követésre fog találni. A mozgalom sikerét ez a jószándéku magántevékenység minden-

esetre előmozdíthatja, de az eredmény teljességéhez nem elegendő. Egy nagy szerves akció szükséges, amelynek a gerince a kormány támogatása legyen. Így gondolkodtak a mozgalom megindítóit, amikor egy szép, alapos memorandum fordultak tervük felkarolásáért a kormányhoz. Erre a memorandumra a válasz mindekkoráig késett. Most — amint értesülünk — felelt a kereskedelemügyi miniszter és ennek a feleletnek az ötletéből írjuk ezeket a sorokat. Amennyire mi informálva vagyunk a miniszter válaszárol, abban nem sok a biztató. Az van benne, hogy amit a kormány tettelet azt megtette, kiépítette 50.000 forint költséggel az egyik székelyföldi szakiskolát, többre nincs pénze, a többi csinálják meg az urak a magánvállalkozás útján.

Ez a felelet aligha elégtette ki azokat a lelkes férfiakat akik a székelység fejlesztésének nagy gazdasági és nemzeti feladata érdekében remélték a kormányban hatalmas szövetséges társat. Arra a jó tanácsra, hogy tegyék meg ők a magukét, nem volt szükségük, mert ezt eddig is megtették; annak az 50.000 forintos építkezésnek a fölemlítése szinte gnyulólásnak tetszik, az pedig, hogy erre a célra nincs pénz, sajnos jele annak, hogy a közzgazdasági érdekek istápolására hivatott miniszterium ezut-

tal nem fogta fel a jelentőségét annak a mozgalomnak, amelyet szinte büszke közönnnyel, hidegen magára hágy.

Nem kisebb érdekről van szó, mint arról, hogy a magyarságnak egy roskadozó végvárat megmentsük az összeomlástól és ezenkívül gazdasági életünknek egy új, hatalmas empóriumát építsük fel. És mert így van, nem hiszszük, nem hihetjük, hogy a kereskedelmi miniszternek ez az utolsó szava. Felelőzetünk kell a rosszul informált miniszterrel a jobban informált miniszterhez.

Foglalkozunk a néppel.

Midőn a társadalom összes rétegeit valamely cél érdekében mozgósítva látjuk, akkor mutatkoznak betegségei. Az egy év előtt lezajlott alkotmányos turnus például megdöbbentő tanulságot nyújtotta annak, hogy kezdődnek összevagyrodni a fogalmak és sokan vásárlónak vélik az elvek harcát.

Ez tünet, melyely számolnunk kell.

A társadalmi kór az alsó néposztályt támadja meg éppúgy, mint a miszticizmusával ellenállhatlan nazarénizmus, melynek megdöbbentő arányai a mi vidékünkön is, de különösen az Alföldön mutatkoznak.

Valami különös, eddig sohasem érzett érzés keletkezett Rudi szíve körül, meg aztán egészen akaratlan lett; ment a leányval hazá. Ünnepies vacsora várta őket. A gyár könyvelője már ott volt. Mikor behelytették, hallották hogy Szabóné azt mondta neki:

— Sőt nagyon megisztelve érzem magamat; azonban ez tisztán a leányom ügye, az ő szíve . . .

Dacára, hogy egy házban lakott a két fiatal ember s dacára, hogy egy gyárban voltak alkalmaszva — alig ismerték egymást.

— Arról nem alkothatok magamnak véleményét, — mondá Rudi, — tehátját kavarogta.

— Mit? a szerelmet nem ismeri? De hát az lehetetlen? kérdé szörnyülködve a könyvelő.

— Pedig így van, — mondá a munkás egyszerűen.

— Tehát megkísérlem önnek megmagyarázni; lássa, ha látunk egy szép nőt, aki szépsége mellett dolgos, művelt, s kivel érezzük, hogy boldogok lehetünk, sőt azt is érezzük, hogy nélküle nem élhetünk, kinek puszta látásán felhevülünk és a többi . . . ez a szerelem.

— Köszönöm; de hát én még nem éreztem így.

Kacagtak Bálint eme nyilatkozatán; a könyvelő pedig sokat utogott Judithal.

Mentül mosolygósabban beszélt az a leányval, annál rosszabbul érezte magát Rudi.

De aztán midőn ki ki nyugalomra tért, — Rudi hánykolodott ágyában, alig tudott aludni. Azt álmodta, hogy Judithal táncol, a falábú fiu meg citerázik; — ak-

kor meg a falábú táncolt a »zöld párdueca« a könyvelő meg citerált. Attól a napjól mindig együtt mentek a gyárba Judith, meg Rudi.

Bálint nem ment többé a »zöld párdueca«-hoz ott ebédelni Szabóné-nál. A gyárban maradt, elfogadván a gyáros előnyös fizetés emelését.

Karácsony estéjén, midőn Rudi és Judith karácsony fát díszítették, melyet a szomszédban lakó szegény vasuti ör özvegyének gyermekeinek színt Judith, — sokszor érintették véletlenül — Rudi kezét — a leányunk puha meleg kacsói. Közben örömtelen és homályos gyermekéveiről beszélt Judithnak. Szabóné karos székében kötött és hallgatta a szegény fiu történetét.

— Azért nem kellett nekem sem senki; azért öltem magamat, mert nem voltam boldog; ha józanul

És nem tartjuk véletlennek, hogy ott, ahol a nazarénus szekta minden szervezet nélkül folytonosan nő, vele arányban a szociáliszmus tanai fertőzik meg a lelkeket.

Tiszán az erkölcs szempontjából a »hívó« vallás ellen kifejezetten emelni alig lehetne; mert a nazarénizmust az erkölcsiség kultuszának lehetne nevezni. Azokat a felművelt embereket, kik e szektát szervezik, az igazság imádatoszerű, hogy ne mondjuk, fanatikus tisztele és rajongása jellemzi. Veszélye abban van, hogy ez az új vallás jó formán internacionális. Hazafüi erő nem duzzasztja, a nazarénus nem fog fejezve, mert a hazaiért küzdeni vallása, hittételei nem tanítják, sőt tiltják. S veszélye az, hogy a felművelt emberek dominálnak benne, a kiknek hangulata a nép vélekedéséhez idomulnak, a kikben semmi garancia nincs, hogy válságos időkben nagyobb, emelkedett nézetre eljutnak. S főleg veszélyes az a tan, mert misticizmus hatályát kiterjeszteni óhajtván, gyűlekezeteit éjjel tartja és sokszor földi javakról prédikál az öletszerű alkalmi szónok égi javak helyett.

Válóság, hogy a paraszt-szocializmust ezek az istenes éjjeli gyűlekezetek plántálták az alföldi népbe éjjel, rendőri felügyelet nélkül, szabadjára burjánzik a téveszme, mely pallóerőztalan emberek rosszul

viSSZAGONDOLTAM azokra, kik szívesen okozói voltak, s kik kiköttek a nagyvilágba lelenek.

Judith könyezett.

— Judith ön sir? sajnál engem?! s Rudi a leány kezét ajkához emeli; a leány hagyta, — ránezett fekete bűvös szemével a vörös hura, kinek ez a tekintet szíve mélyéig hatolt. Elhalványult, lízban égő szemében már ott égett, az óhajtat, a mindent követő szerelem. . . .

Lerogott a leány elé:

— Ismerem már a szerelmet Judith! szeretek! van-e remény, nem-e a könyvelőt szereti?! Oh! mondja meg Judith.

A esodlakozó Szabóné alig hitt szemecnek, midőn szépséges leánya a »vörös« nyakába borult.

Tihanyi Károly.

értelemeznek, s lelki épségüket megbizbaltják.

Tételnk első részében vázoltuk a nagy társadalmi kórságot. És ez nem minden. A hol a megtévedés e tünetei nincsenek meg, elő van készítve a halv, mert az alsó néposztály szinte mindenfelé ösztönöszerű gyűlölettel viseltetik a vezető intelligencia iránt.

Miért?

Megmondjuk.

Mert nem foglalkoztunk vele komolyan.

Ne tessék még most is azokat a patriarkális idöket képzeln, melyek a jobbágy-osztály felszabadításával a vezető társadalom előtt volt.

Azóta a társadalomba beilleszkedő föld népe élvezte a népoktatás áldásait, eljutott a szellemi táplálék áhításához s még ha az átviharzó eszmeáramlat nem is érte volna — némileg tisztult fogalmi követeléseket állítanak föl a vezető intelligenciával szemben s ez a követelés így fejezhető ki csak: foglalkozunk vele, ha azt nem akarjuk, hogy magára hagyatva, sejtései, téves gondolatai, avagy a bűnös kiaknázás, mely a demagógok részéről fenyegeti, talajt nyerjenek.

Az olvasó eddig eljutván, bizonyval fölveti a kérdést: miért mondjuk el ezeket?

Az idő nagyon aktuálissá teszi, hogy ezeket elmondjuk.

Nem csak azért, mert már nagyon várjuk, hogy a közoktatásügyi miniszter által az ismétlődő iskolai oktatás reformja tekintetében és a földmivélségi miniszter által a téli gazdasági tanfolyam létesítése érdekében kiadott rendeletek valahára végrehajtsanak s így a néppel komolyan foglalkozunk; de fölvetjük a kérdést azért is, hogy álljanak össze társadalmunknak vezető elemei s megállapított program alapján rendezzenek vasárnapi felolvasásokat.

Emlé felolvasásoknak haszna fölül érvelni nem szükséges. Fölpeztgítendő társadalmunkat s haszonnal járva azokra, kiknek okulására rendeztük.

Nem szépirodalmi matinékra gondoltunk mi most s nem is az írókat akarjuk mozgósítani. Mi számítunk minden intelligens emberre,

ki lehetetlen, hogy valamely tudományágnak ne legyen kedvelője és éppen azért tud annyit, hogy másokat, hogy másokat szórakoztatva oktasson is. Lelkészek, ügyvédek, orvosok, hivatalnokok, tanárok, tanítók stb. becsövegát óhajjuk e fontos kérdésben talpra állítani: s nem szabad nekik, míg hivatalból sem sorainkat negligálni.

Égy vízecepp az izzó kőre.

Gyászkeretes lapra lesz az 1897-ik év a mezőgazdaság évkönyvébe jegyeve.

Egymást üzte a hanyatló év folyamán a különböző elemi csapás. A ragályos állatbetegségek és az agrárszocialisztikus mozgalom kitörése, az egér okozta károk, a mezőgazda érdekei ellen törő kartellék ártalmának szakadathoz sorához csatlakozott az árvíz, számos báteremő vidéket tönkre tévén. Mindezeket azonban felülmúlta, betetőzte az országzserte rossz buza-termés. Mezőgazdaságunk főterményének és kiviteli cikkének ezen évek hosszú során át nem észlelt hiánya, agaszató tválatot nyit meg előttünk.

Mit használ a magas buzaár, ha a gazdának saját szükségletén fölül alig marad valami eladásra? De sok esetben meg a gazda szükséglete se termelt meg. Az évekig tartó árbanatlás korszaka alatt se volt a helyzet elő nyomasztó, mint jelenleg a 12-frtos buza árjában.

A »Köztelek« igen helyesen jegyzi meg, midőn a jelenlegi mezőgazdasági inségét vázolja, mondja: sikerüljön a termés, megjelen a túltermelés muma; ne sikerüljön a termés, vas következetességgel előáll természetes indoka a nyomornak; baj a sok, még nagyobb baj a kevés, hol találgion tehát a gazda menedékét?

A képviselőház még nem tartja elérkezettnek az időt, hogy a mezőgazdasági inség kérdésével foglalkozni kellene. Darányi földmivélségi miniszter azonban a gazdák felségelyezésére szóló intézkedések egész sorát közli már, melyek részben már megadva vannak, részben megadásuk várható.

Röviden eszorojunk.

1. Az állami adóból már eddig 413 ezer frt töröltetett.

2. A belügyi miniszter az árvíz-károsultak között mintegy 50 ezer frtot osztott ki.

3. Mintegy 30.000 q vetőmag osztatik ki a megszorult kisgazdák között cserében és kölcsön, részben pedig ingyen is. A szállítás önköltségén történik.

4. A kereskedelmi és földművelési miniszterium által 2.325.000 frtnyi földmunka fogatosítottatik, a melyre idegen munkást a miniszterium engedelm nélkül alkalmazni nem lehet s alvállalatba kiadni nem szabad.

5. Az úzsora törvény végrehajtására nagyobb felügyelet fordítatik.

6. A munkástörvény rövid idő alatt a képviselőház elé kerül, és

7. ha mindezen intézkedés nem lesz elegendő a beálló nyomor orvoslására (mi előre látható), úgy az inség ügyben a kormány külön törvényjavaslatot ad be a képviselőház elé.

Igen nagy elfoglaltság volna a földművelési miniszter készségét és jó indulatát félre ismerni, de mindez az országot ijeszítőleg fenyegető inséggel szemben csak egy vizessepp az izzó kőre.

Ha szemügyre vesszük egyenként az intézkedéseket, ugy azok értéke igen összeolvad.

A mezőgazdasági nyomornak oka melyekben gyökeredzik; a folyó évi csapások a kiterődt siettettek, de az inség előidézésének tulajdonképeni oka: szerencsétlen közigazgatási politikánk. Ezen kell változtatni, ezt kell helyes mederbe irányítani, ha egészségesebb állapotokat akarunk teremteni, ha a gazdasági pály megélhetőségét ismét vissza akarjuk állítani.

Évek mulasztását lehetetlen rövid idő alatt helyrehozni. De addig is, mig ez sikerülni fog, ne elégedjék meg a kormány az elősorolt palliativ, homöopatiail adagokban nyújtott gyógyszerekkel, hanem fogjon nagyobb erélyvel a kór orvoslásához és ne várja be a tizenkettedik óra ütését.

KÉRDÉS.

Lapunk egyik pécsi előfizetőjétől a következő levelet kaptuk:

Tisztelt szerkesztő ur! Évek óta tapasztalom, hogy Pécsset a prágai, kassai, sőt vesztfáliai származású és elnevezésű sonkák vannak forgalomban, jóllehet helybeli hentesseink temérdek sonkát produkálnak.

Mint jó hazafi, kötelességemnek tartottam figyelmemet a helybeli származású sonkákra irányítani, amennyiben vendégülmben éven át nagyobb mennyiségű sonkára van szükségem, de bizony a pécsi sonka meg sem közelíti sem színre, sem izleltre nézve a kassai, prágai, paderborni, vagy vesztfáliai sonkát.

Szeretném tudni az okát, hogy hentes iparosaink miért nem fordítanak nagyobb figyelmet iparuknak erre az ágára is, mennyi idegenbe ment pénz maradnia idehaza, ha ők is oly módon készítenék el a sonkákat, mint például a kassaiak; ami nem is olyan őrdögös mesterség s nagyon is megselekedhető, csak az illető hentesmester ne legyen ellensége önmagának.

A pécsiek inkább kímérik nyers állapotban a sonkának való lust, minsem azt kellőleg kereskedelmi árucikké dolgoznák föl. En ezt szűklátókörűségnek tudom be s nagyon ajánlanám, hogy hentesseink legalább a helyi piacot látják el saját termelésű finom sonkával.

Bizonyára találkozik e lapok olvasói között, aki feleletet fog adni e helyen, hogy miért van mindez így és hogyan lehetne ezen az állapoton segíteni a jövőre nézve. Hisz saját érdekét képezi hentes iparosainknak, hogy idehaza ők dominálják a piacot és csakis az ő nemtörődömségük okozta, hogy e címen is tetemes haszon párolog el idegen helyre.

Kérdem tehát, miért nem lehetett Pécsset egyáltalában olyan sonkát előállítani, mint pl. Kassán és ha lehetséges, miért kényszerítik iparosaink a fogyasztókat idegen áru beszerzésére.

Egy vendégül.

MUNKA-ROVAT.

(E rovatban ipartestületektől, előfizetőinktől díjtalanul fogadjunk el bejelentéseket.)

Munkát keresnek:

- 4 géplakatos,
- 3 asztalos.

Közelebbit a pécsi ipartestületnél.

Elhelyezést nyerneik:

- Több épület-lakatos,
- 2 kovács segéd,
- 3 cipész segéd,
- 2 eszmadia segéd.

Közelebbit a pécsi ipartestületnél. Egy szorgalmas bádogos segéd állandó felvételt talál Tichy bádogosnál Pécsset.

Hirdetések jutányos áron főlvetel- nek a kiadóhivatalban.

VEGYESEK.

Előjárósági ülés. A pécsi ipartestület tegnap este 6 órakor tartotta rendes havi ülését *Schneider* Ferenc elnököle alatt, melyen az elhük megenlékezett Mudrony Soma elhunytáról, akinek az ipartűgyek terén szerzett érdemeit a testület jegyzőkönyvében örökíti meg. A kolozsvári ipartestület átíratához, mely szerint az iparosságok adója ne a mestertől szedessék be, pirtólólag hozzájárulnak. A munkaadók újlag felhívatnak, hogy segedikeiket az ingelen rajztanfolyamban való részvételre buzdítsák. A pécsi kereskedelmi kamarának, mely szerint a testület által kiadott »Iparosok Lapja« című szaklap támogatására 50 frtot küldött, köszönet szavaztatik. A békéltetőbizottság segéd tagjai megválasztásáról szóló jelentés tudomásul vétetett. Baranyavármegye alispánja megküldi a járási főbírákhoz küldött rendeletét a vásári és helypénzeszedők zaklatásai és túlkapásai ellen. Mintán a panaszok egyre szaporodnak, újlag meg fog keres-

tenni az alispáni hivatal, hogy hajtsa is végre rendeletét, ne csak papíron hagyja írott malasztként. Több apróbb ügy elintézése után az ülés véget ért.

Dániel Ernő br. megy. Most egy éve, mikor a millenniumi kiállítás már a végét járta s napról-napra kevesebb és kevesebb ember hallgatta a Hunyady-vár udvarán a katonazenerkar melódiait, a hívős ősz szél azt a hirt szórta szétjél, hogy Dániel Ernő b. kereskedelmi miniszter, a kiállítás elnöke, nyugdíjba megy, leköszön. Persze a napilapok tagadni kezdték a kérdést, ha vajon miért menne olyan egyszerűen Dániel miniszter? A legképtelenebb kombinációkat fűzték az ügnyök. Persze holmi gyenge cáfolatokban sem volt hiány, de azért a lehetőleg legkeményebben tartotta magát a hír, hogy Dániel menni fog. Azt pedig mindenki természetesnek találta, hogy a miniszter csakis a kiállítás után megy — ha egyáltalán megy. Elmúlt a kiállítás, letartólt az annyi élvezetek, tanulmányok, mulatságok, látnivalók mezejét. És Dániel miniszter még mindig nem ment. Hát hiszen nem is illenék — mondogatták, persze már még lehető kevesen, — hogy ha a miniszter a költségvetés letárgyalása előtt nyugalomra menne, majd azután! És Dániel miniszter akkor sem ment. Egyszerre megérkeztek az érdem jutalma, a bárói rangra emelés. No talán most. Letárgyalták a költségvetést, tavasz lett, eljött a forró nyár, beköszöntött a hívős ősz. A lapok már régen elfelejtették azt, hogy Dániel miniszter olyan kitarotán bucsúztatták, most egy éve. Most azután a legnagyobb csöndben, mikor senki sem gondolt rá, akkor Dániel Ernő kereskedelemügyi magyar miniszter visszavonul az aktív politika teréről s nyugalomba megy. A miniszter egészsége már hónapok óta a lehető legkedvezőtlenebb volt. Az állásával járó terhes munka, zaklatott életmód annyira kimerítették őt, hogy még a múlt héten beadv. lemondását azonnal el is utazott Olaszországba. Bánffy miniszter elnök fentartással fogadta el csak a lemondást, azon reményben, hogy Dániel báró egészsége rövid idő múlva helyre fog állani és ismét átveheti a miniszterium vezetését.

Ha azonban ez nem következik be, úgy Dániel Ernő báró lesz az első, a ki a néhány heti életre való láttszattal összeállított Bánffy miniszteriumtól kivált.

Lánya érdeklődés. A pécsi ipartestület előjárósága a következő tartalmú körlevelet bocsátotta ki a segédet tartó iparosokhoz: »Miután a felette sok nehézséggel és költséggel létesített »Iparos segédek tovább képzés ingyenes rajz-tanfolyamára«, a mely módot és alkalmat nyújt arra, hogy az iparos segédek az iparukhoz nélkülözhetetlen rajzban magukat költség nélkül tökélyesbítsék, a f. évb. ben oly csekély számban jelentkeztek, hogy annak fenntartásából származó előnyök nem állanak arányban a rá fordított költséggel s így azt részvételezés folytán beszűntetni kellene; ugyanazért bizalommal felkérem, miszerint oda-hatni és a segédeket arra ösztönözni sziveskedjék, hogy ragadják meg a kedvező alkalmat s a jelzett tanfolyamra saját érdekében még a hó folyamán minél több iparos segéd jelentkezzen. Megjegyzem, hogy az oktatás a helybeli m. kir. főreáltanodában vasárnaponként 9—12 óra között van.« Pécsért, 1897. október hó 24-én ipartestületi elnök.

Szocialista sokaok. A legújabb időben Darázs és Hercegnárok községek sokaca főlhagyták régi jámbor, szelid természetükkel és az elemi csapásoktól türelmet veszített nép könnyen engedte magát félvezetettnek, bizván a szocialisták szép ígéreteinben. Nem kell adót fizetni, nem kell papot fizetni (tényleg nem is fizetik,) mert az új egyházpolitikából kifolyólag pap nem kell; a napszám egyenlő lesz minden napszámú részére, á 2 frt és a mely napszámú ezen alul mer munkát vállalni, az a szocialisták fekete könyvébe kerül; az uradalmi földek föl lesznek osztva, a szocialistáknak feleárbán szolgálnak ki a buzát, lisztet, kenyeret; az állam köteles állandóan munkát adni stb. A vezetők egy-egy elzúllott fráterek, a kik vagyonukat a koresma fűtés falai közt eresztették le telhetetlen garatjukon, akik most is szeretnék dőzsölni, de nincs miből. Azonban az a szomorú, hogy a többség hisz mindent. Hogy a nép

elkeseredett, azon semmi csodálkozni való nincs, mert e két község teljesen elhagyatott. Aki ismeri a Karacsina-ügyet és az ebből kifolyó csapást, az tudja, hogy méltó a főlháborodás. A Karacsina csatornához Darázs község alatt folyó része a meder eliszaposodása következtében állandóan víz alatt tartja a község pár száz hold legelőjét, mely miatt még sertésceinek nincs legelője, hanem drága pénzen kénytelen azt bérelni; — a Karacsina felső része meg állandóan hurkot szorit nyaka köré. Itt csak gyors segítség menthet valamit. Segíteni kell közös erővel a község állandóan árvíznek kitétt földjeit szárazzá tenni vízlepcsőlés, medervágás, és a Karacsina szabályozása által, hogy ha már a hegy elpusztult, legalább betetőz falatja legyen a népek azon a földön, melyet ő munkálni akar, de a víz miatt nem lehet. Amint termékek lesz szántóföldje, zöld a legelője, elmúlik a szocializmus, vissza jön hit, békeség, rend és a fizetésekésség.

A kiszolgált mondurok árverése. A mondurok kiszolgáltatásának olyasformára sora van, mint a viselőikének. Amazok kiszolgáltatnak egy két-három évet, letöltik a hadgyakorlatokat, azután végelbocsátják őket. A mondurok megélnék három négy katonageneráció, azután őket is beosztják a tartalékba; a rezervistákon rongyollanak, lomposkodnak a tizenhárom vagy a harmincöt nap alatt. A mikor aztán arra is rosszak, akkor őket is végelbocsátják; még pedig nem úgy mint a kiszolgált katonákat, hanem — litúcián. A napokban a honvédelmi katonáiban két szeker kiszolgált honvédi-uniformist árvereztek el. Csak olyan volt az árverés, mintha ősi konyhaedényeket vesztegetnének; a zsilbárus fortély spekulánsai vették meg, a többi, kevésbé és legkevésbé rongyos, foszlott-alkatrészeket. Majd rákerülnek az egykor díszes és gondi puccolt katonaruhák az urasági kocsisok, esavargók, vagy peccrlegények tagjaira, akik bajosan gondolkodnak, hogy abban a ruhában hányan élnek ki, hogy: »Én leszek az első század szakasz-vezetője. . . .«

Bőrneműek szállítása a kispár által. A közös hadügyminiszter arról értesítette az országos

iparegyesületet, hogy a közös hadsereg 1898. évi börtendő felszereléséből a magyar ipárnak fentartott kvóta egy negyedrészt a kisipar útján szerzi be. Szállítandó 26.000 pár bakancs, 3300 pár csizma és jelentékenyebb szőjyártó mesterek. A pályázatokban Magyarország lakó, iparhatóságilag igazolt mesterek vehetnek részt, még pedig önállóan vagy szövetségbe. Ha több mester szövetezik, abban az esetben meghatalmazottakat kell megnevezniük, a ki az ajánlatot és ezzel együtt az általa képviselt iparosok jevezékét is benyújtja. Ha a meghatalmazott lábbelikészítő és szőjyártómesterek is képviselt, a kétféle ajánlatot elkülönítve tartozik beadni és pedig külön a lábbelikekre és külön a szőjyártómunkákra. A szállítandó árúnak a szállítók saját műhelyben kell készülni. A szállítandó cikkek mintái a Budapesti 2. sz. ruhahatárban megtekinthetők. Minta és ovadék benyújtása nem szükséges. Az 50 krajczáros bélyegzelésselott ajánlatokat 1897. december 17-én déli 12 óráig annál az intendaturnál kell benyújtani, a melynek területén az ajánlattevő kisiparos lakik.

Sikkasztás. Almási Gedeon siklósi kéményseprő mester Brunner György nevű mását kiküldötte, hogy a községében a kéménytisztogatásokat teljesítse. A helyett, hogy ezt elvégezte volna, a mesterének járó soprési díjakat és pedig Pápárdiban 4 frt 25 krt, Besenczén 4 frtot, Luzsokon 6 frt 50 krt, Hírhesben 6 frtot, Vejtiben 6 frt 30 krt a községi bíróktól beszedett és az összeget elmulatta. Almási pamaszt tett a rendőrségnél; az inast letereltőztatták és mintán tettét beismerték, a bíróságnak átadották.

Az Országos Iparegyesület hétfőn Matlekovics Sándor elnöklete alatt folytatta megkezdett tanácskozását. A vaskereskedés és vasipar főbb importcekkjeiről lévén szó, konstataáltak, hogy ezen a címen évenként körülbelül tizenegy millió forint megy a külföldre. A bizottság minden egyes cikkre nézve megjelölte az ismert okokat, amelyek miatt az egyes cikkek eddig meghonosíthatók nem voltak, ki-pihatalta a forrásokat, amelyekből azok eddig származtak s megállapította a fontosabb feltételeket,

amely mellett azok meghonosítása kezdeményezhető. Vége a bizottság kijelölte azokat a már létező hazai iparosokat és ipartelepeket, amelyek az illető cikk gyártására kiszemelhetők volnának. A mozgalom iránt újabbán is igen nagy érdeklődés mutatkozik a külföldön s egy nagy berlini pénzintézet konkrét ajánlatot is tett ipartelepek szervezésére. A jövő héten a norinbergi és disznúáruiipar kerül sorra.

A gazdag koldus. Gyakran meg-esett már, hogy koldusok, akik szedett-vedett rongyokban nyújtották ki kezüket az emberek felé, tisztességes vagyont hagytak hátra. Hódmező-Vásárhelyen élt egy öreg koldus, csak úgy hívták, hogy Elek koldis. Mindenki támogatta, mert nagyon öreg és nagyon nyomorult volt. Most küsült, hogy érdemtelen volt a közönség bizalmára. Egy tor volt a városban s Elek koldis ott élt nagy alázattal amit adtak neki. Egyszer csak lefordul székéről, szelűtés érte. Estében kiesett a zsebéből egy takarékpénztári könyvecske. 2009 forint volt beléjegyezve. Ezt a tisztességes vagyont egyforintos tételekből gyűjtött össze Elek koldis.

A magyar háziipar. Értesül-sünk szerint a kereskedelmi miniszter a Haas-féle szőnyeggyár igazgatójával olyan megállapodásra jutott, hogy ezenfelül Bécsben és Grúzban ez a vállalat lesz egyedüli elárúsítója Magyarországon készült szőnyegeknél. Minthogy a magyar háziipari cikkek a legutóbbi brüsszeli kiállítás is nagy tet-szcsében részesültek, valószínű, hogy a keleti piacok után készült magyar szőnyegek Ausztriában is tért hódítanak.

Torjából — Petárda. A siklósi főszolgabírósgá rendelele folytán valamennyi község új jelző-táblával látattott el. A torjánai és petárdai bíró is nagy örömmel vit-ték haza a díszes táblákat, de mivel magyarul nem tudtak, nagyban tanakodtak, hogy vajon melyik tábla az egyiké és melyik a másiké. Megállapodni nem tudván, mindegyik elvitt egy táblát, természetesen a másikét, és a torjánai bíró szépen kifüggesztette Petárda község jelző-tábláját, a mikor is nagy lett a faluba a bámulat a tévedés folytán. A szegény

bíró e miatt kérdőre vonatván, csak azt felelte nagy lelki nyugalmommal: nyeznám magyarszki-, (nem tudok magyarul).

A kereskedelmi utazók. Mult számbanban ismertették az ipar-törvény 50. §-ának intézkedéseit módosító ama törvénytervezetet, mely a kereskedelmi utazók üzle-meinek megakadályozását célozza. És mikor alkalmunk volt kifejteti, hogy a tervezet hibás, mert egy-általán nem alkalmas arra, hogy a kiűzött cél általa eléréssék. Az-óta a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara is foglalkozott e tervezettel és azt szintén hiányosnak mondja. Mondván a következőket: Az ipartörvény 50. §-ának a meg-rendelők gyűjtésére vonatkozó ren-dekzését módosító törvényjavas-latot üdvös szándéklatáért a köz-gyűlés hálas örömmel üdvözi, de hogy céljának megfelelhessen, az 1. §-ában határozottnak kifejezetni óhajtja, hogy a megrendelők egy-tette végett csak oly személyeket lehessen felkeresni, a kik azon készítmények viszonteladásával foglalkoznak; hogy egy újabb §-ban mondassák ki az ipartörvény 51. §-ának olyan módosítását, amely a vándoraktárakért fizetendő díjakat természetesen felmenti és hogy a 3. §-ban büntetésről mondassék ki, hogy ezen törvény rendelkezése ellenében keletkező vásári szer-ződések a bíróság által végre nem hajthatók.

Az eszaki magyar népiszkola. Különös hírt vetünk Eszékéről. A m. kir. államvasutak ott magyar nép-iskolát létesítettek, melynek belső ügyeibe nem éppen nagy jóakarattal avatkozott a djakovári püspök is, azt akarva, hogy a hittant a magyar tannyelvű iskolában horvátul adják elő, amiből természetesen semmi sem lett. De most nem erről van szó. Több Eszék-re kivándorolt magyar család, különösen Baranya vármegyéből, azon kérellemmel fordult a djakovári igaz-gatójához, hogy gyermekeiket, a kiket magyarul és magyaroknak akarnak neveltetni, ezen iskolába beirathassák. A kérelmezőket el-utastotta az igazgató azon kijele-nítéssel, hogy az eszaki magyar nép-iszkola kizárólag a m. kir. államasvati tisztviselő gyermekei részére nyílt meg és abba más szülő gyermeke föl nem vehető. A m. kir. állam-

vasutak igazgatóságának, mint magánállalkozónak, a maga szempontjából igaz van, de nincsen igaz a magyar államiság szempontjából, mert a ki gyermekét magyarnak akarja neveltetni és erre a lehetőség egy megfelelő iskola fölléltatása által megadható lenne, azt ettől a lehetőségtől megfosztani m. kir. címmel fölruházott, a magyar nemzet és annak adó-filléreiből fentartott vállalatnak még sem volna szabad. Politikai szempontok itt nem jöhetnek tekintetbe. Ezek Magyarországon van, ha mindjárt külön politikai jogokkal bír is, és egy ott fölléltott magyar iskolában magyar vagy szláv, vagy zuluksafer nemzetiségi fiúknak a fölvetelt megtagadni, mert édes apja nem államvasuti tisztviselő, ez határozatlan hiba, mérvadó helyen, a parlamentben kellene szövé tenni, ha ugyan ott olyan kicsinyiséggel, hogy elszávosodik-e évről-évre néhány magyar fiú, aki könnyű szerrel meg volna menthető a magyar hazának, törődnie valamin! Anyai azonban bizonyos, ha magánvállalat állít föl saját alkalmazottai részére iskolát, és abban még hely van, nem fog visszautasítani senkit, aki belépésért esd a tudás csarnokába.

A gyorsáru-csomagok bérmentesítése. Ama sikerétől indítatva, a melyeket az angol vasutak a mezőgazdasági csomagok bérmentesítésére használt értékjegyekkel elérték, az osztrák államvasuti igazgatóság elhatározta, hogy bizonyos súlyú és bizonyos távolságra küldött gyorsáru-csomagokra néve hasonló berendezéssel tesz kísérletet. E csomagok ellátását olyképp tervezik, hogy a feladó a cím mellé egy bizonyos egység-összegre szóló értékjegyet felét ragasztja, melynek leválasztott másik fele átvetélt elismervényül szolgál. Az értékjegyek ilyen alkalmazása egyszerűsíti a darabír-forgalom ellátását és elszámolását, minél fogva a tervezett rendszabály bizonyára kedvező fogadtatásra fog találni. A csomagfeladás nehézségét ezzel az újítással talán nálunk is meg lehetne szüntetni.

A fővárosi napilapoknál nagy változások történek. A »Magyar Újság«, melyet Fenyvesy Ferenc alapított, az Atheneum kiadásába

ment át s most mint esti lap jelenik meg nagy terjedelemben s kiváló munkatársak közreműködésével. Mikszáth napilapja november hó 15-én jelenik meg állítólag, melynek prosperálása előre biztosítva van. Több napilap pedig vagy beolvad egymásba, vagy megszűnik, nem bírva magát fentartani. Ezeknek pedig meg kellett történni, miután egymás terhére alapították a sok napilapot, annyira, hogy Párisban, egy világvárosban fele napilap jelenik meg csak, pedig a Brassónál megszűnik és fele napilap mint B.-Pesten. Ez nem természetes állapot: a kinek vágya gerjed, lapot indít, nem is gondolván rá, hogy mit szólnak hozzá ideként a vidékeken: az olvasóközönség száma — hála Isten nagyot gyarapodott, de nem annyit, hogy 20—22 napilapot elbírojon, a mennyi Londonban sines. A nagy vállalkozás megboszulja magát s ha előbb nem, január 1-ig több irodalmi halott lesz.

A bolgár ruhatorvény. A hazai ipar védelmének parádjaja, a bolgár ruhatorvény, mely a polgárt rabszolgává teszi az ipar érdekében, szept. 26-án életbe lépett. A kormány a következő rendelettel emlékeztette a közönséget a a törvény életbe lépésére: »Az összes hivatalnokok és szolgák, a kik állami, járási és községi szolgálatban állanak s hónapi fizetést kapnak, kötelesek a szolgálatban hazai készítésű ruhát és cipőt viselni. A hivatalnokok ruháinak és cipőinek, a zsandírok egyenruhasapkájának a belföldön és pedig belföldi szövetből, illetőleg bőrből kell készítve lennie. A posztó- és bőrgyárosok kötelesek október végéig bélyegvet választani, melynek minden készítményükön rajta kell lennie, ha azt hazai gyártnak akarják tekintetni. A vámhivatalok hasonló jegyű árut nem fognak behoztatni. A kereskedők és iparosok kötelesek bevüket rendszeres számlákkal ellátni. A törvény ésrendelet rendelkezése folytán minden hivatalnok köteles új ruháját és cipőjét fonékének bemutatni s kívánatra mindenkor számlával igazolni, hogy hol vette. »

Baromflvész. Gyömről (Tolna m.) írják, hogy az aprójszág kö-

zött az utóbbi időben ismét nagy pusztítást okoz a baromfi kolerá egyre-másra hullanak és pusztulnak a pulykák, ludak, kacsák és tyúkok. A nép attól tart, hogy tenyésztésre is alkalmas baromfi egyetlenségre sem marad a jövő tavaszra.

A kukorica mint kenyérgabona pótlék. Előre látható volt, hogy súlyú gabonatermés következtében ez évben a kukoricát is kenyér gyantánt fogják felhasználni. Valószínűleg ennek az ára is emelkedni fog. Bácskában a közalmok már több nap óta kukoricát öröklnek, hogy a kukoricaiászt forgalomba hozatala által eléjét vegyék a közelgő ősnek.

Sok a vasutas-kísasszony. A kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy egyelőre nem tart több vasuti pénztár kezelőnői tanfolyamot. A régi folyamodásokról annyi vizsgálózt kezelőnőknél előjegyzésben, hogy évekig alig lehetkedni a ritkán megveselő állások betöltésénél az új folyamódok iránt figyelemmel. S míg az előjegyzéseket el nem helyezik, addig tanfolyam sem lesz, a beérkező újabb kérelmeket érdemleges tárgyalás nélkül visszaküldik a folyamódoknak.

Belga iparisóklak magyar min-tára. Stevens János iparigyi vezérfelügyelő, ki a belga kormány megbízásából a magyar iparügyeket tanulmányozza. Magyarország összes legmésebb iparisóklát meglátogatta. A budapesti összes iparisóklak megismerése után a kassai állami iparisóklát, a gölnci vaspipar-, a késmárki szövőipar-, az aradi fa- és fémipar-, a szegedi fa- és fémipar-, a békesi kőszírfonó iparisóklakat tanulmányozta. Ez az utóbbi kőszírfonó iskola annyira felkeltette az ipari vezérfelügyelő figyelmét, hogy — mint ezt a kereskedelemi miniszterium közölte — kormányának ajánlani fogja egy ilyen berendezési iskola felállítását Belgiának. Ritka eset, hogy egy eminerent iparúllam fölök vegyen iparigyi reformokat.

Nines többé gyöngre ember. Ha igaz, amit angol lapok a Sandow módszerrel írnak, akkor ez által nines többé gyöngre ember. Sandow, aki a kontinens egyik leg-erosabb embere, már régóta hang-goztatja azt a sokak kinevették

tapasztalatát, hogy mindenki — a kinek nincs valami szerve gyöngöse — szereshet magának ritka nagy testi és főleg izomerőt, amely nem egyéb, mint gyakorlat eredménye. Csak meg kell találni azokat a gyakorlatokat, amelyek egyszerre és egyként hatnak el az egész testre, mert a részleges izomfejlesztés és az ugynevezett helyi torna csak ártalmasak a testre nézve. Sandown sikerült megtalálni e gyakorlatokat a most izomerősítő intézetet nyitott Londonban. A tanrend ez intézetben a következő: naponta egy órahosszat ugyan azt a nyolc félé gyakorlatot végzik az erős-jelölt növendékek. Csupa olyan gyakorlat, amelynek az egész test mozgásba jön, s minden izom dolgozik. Napról-napra erősebb izom-munkát igénylő alakban rendel el Sandow e gyakorlatokat, amelyeknek — ellenőrzött adatok szerint — megvan az az eredménye, hogy három hó letelével három hüvelykkel megnövelik a mellkas körületét, a lábakat és a karokat megerősít. Az izom pedig annyira megerősödtek ez idő alatt, hogy a legmérészebb atléta-mutatókat is jártsa végzik. Függetlenségi, fekvő végzik a gyakorlatokat, amelyeknek percnyi pontossággal való változtatására külön felügyelők ügyelnek. Az intézet tantermének ajtajában a Sandow módszer szerint nevelt két tizenkét éves fiú fogadja a látogatókat, s kívánatra bűnös mutatványokat végeznek. A jeles atléta-mester különben a növendékeivel fogadta valamennyi alkalmazottját is, még a nőneműeket se véve ki. És hogy ez érdekes és jelentős sorokat humoros akciókkal végződik be, elmondjuk a következő kis históriát. A Sandow suroló asszonyának részeges volt a férje. A nagyerejű ember éjszaka hazatámasztva, néha felhótra verte a nejét.

— Majd segített a baján, mondta Sandow.

És ráfogta a nyolc gyakorlatára a surolónt fényes eredményre.

Ugyanis most a feleség veriszinte felhótra a férjét, ha éjszaka részeges támasztja be. Pedig, amint mondta, nagyerejű ember...

A békésmezei szövöfpár. A békésmezei házipari bizottság legutóbbi ülésén ismertették azokat

a feltételeket, a melyekkel a csehországi Taussig-cég hajlandó lenne a csabai szövő iskolát átvenni, illetve Békés vármegyében a szövőipart életképes állapotba hozni s minél nagyobb arányokban fejleszteni. A bizottság a feltételeket általánosságban elfogadta, s a részletek részét a tisztába hozatalára a főispánt kérte föl. A tervezet szerint a cég mindjárt kezdetben 150 szövőszéket állítana föl, s ezt a számot fokozatosan 300-ra emelné föl. Ha a 300 szövőszék fizemben lesz, akkor a cég a betanított munkásoknak az anyagot földolgozásra haza adja; a szükséges szövőszéket a gombolyító gépeket a munkások számára a cég szerzi be, a minék törlesztésére azok bérének 10 százaléka szolgálja.

Tejgazdasági iskolák. A földművelési miniszter Gödöllőn és Munkácsán férfiak részére, Szécsényben pedig nők számára tejgazdasági munkásokat képző iskolákat létesít, ahol a növendékek ingyenes ellátásban s azonkívül havil 5 frt bérben is részesülnek. Ezekben az iskolákban december 1-én kezdődik az oktatás. Kívánatos volna, ha Baranyamegyéből, ahol olyan szépen szaporodnak a tejszövetkezetek, minél többen jelentkeznének e tanfolyamokra, mert igazi jó munkásokban érezhető hiány van. Főveléttel végett az országos tejgazdasági felügyelőséghez (Budapest, földművelési miniszterium) kell a kérvényeket f. évi november 10-ig benyújtani.

Folytatás következnek. Némely kalendáriummok abban különböznek egyéb kalendáriumoktól, hogy nem kalendáriumos, hanem akadémiai kiadványos sorban részesül a közönség részéről. Hogy ezzel a kisértelmes körülírással mit akarunk mondani, azt körülbelül sejtani méltóztatnak, mivelhogy közutódmásu dolog az, hogy sirva vigad az a könyves boltos, akinek akadémiai kiadványokhoz van köteve sorsa. Amit az Akadémia a sok mecenás jóvoltából megbír, abba belebukik a kalendáriumos boltos, ha nincs benne egy kis üzleti találékonyosság, azért hát a kalendáriumos boltos kitalálta a módját annak, hogy hogyan biztosítsa legakább a jövőre a portékája keletét. Beleyomtatta a naptárba vagy husz oldalra egy szenzációs

regény elejét s olyan könnyű lelkiismerettel, mintha csak egy olyan újságról volna szó, amelynek a mára következő száma okvetlenül megjelenik holnap reggel, oda nyomtatja a huszadik oldal alá, hogy: Folytatás következnek. A kalendárium ezután elindul az utárra, mert a kalendárium nem olyan könyv, mint a többi, azt végigolvassa a falu. Némémasszonyok, komámuramék mind keresztesül silabizálják a regényt s csak ott állanak meg nagy megrökönyődéssel, ahol a jövő esztendő végéig, a kalendáriumszozonra van megírve a folytatás. A grófné éppen előírta a tört, hogy agyon-szurja a lovagot, amikor vége van az első résznek. Most már kerek egy esztendőre vár a publikum arra, hogy mi lesz a lovagval, de most már fokozódott mértékben, mert a kis részletekben regélő kalendárium szorgosan járja a maga utját végig a sok szomszédságon s most már lázasan várja a folytatást a közönség. Májusban már kérésző-könné öregbets levelekben a boltostól, hogy nem nyomták-e meg ki a kis regélő uaptárt, mert majd belebeledolud már különösen a házasság hiánya a képtelen állapotba, hogy fél esztendőre semmi újat se tudunk a grófnéről, akit olyan válságos pillanatban hagytak ott... Végre mostanság megkötörel a várakozásban immáron lesóványodott publikumom a kalendáriumos boltos és közrebocsátván a kis furfangos regélőt — megint ad egy percőt a grófné viszonzásos történetéből. Éppen csak annyit, hogy most már egészen belebeledoludjon a falu a történetbe és várja a következő folytatást, amibe pedig éppen egy esztendő kerül. Kissé sok a túrelmetlen kedélynek ilyenformán megessik az, hogy megörényelt aggok várják annak a regénynek a folytatását, amelyet még szöngé ifjúkorukban, 1830 táján keztek el olvasni és amit még most se akar befejezni a furfangos kis regélő. Az idén különben sok új regény kezdődik e kicsi regélőkben. Csak az fogjon belejók, aki még innen van a huszonöt esztendőn.

Nyomdász feyzenekek. Az igazságügyminiszter elrendelte, hogy a váci fegyházban ezután a nyomdász mesterségre is kitanúsának néhány

olyan rabot, akinek a fegyházban tőlendő ideje megengedi, hogy alaposan elkészüljön azokkal a tanulmányokkal, amelyek feltételei annak, hogy jó nyomdász legyen majdan a polgári életben. A munkára nyolc sajtót állítottak föl s egész szedőtermet rendeztek be, hosszú sorokban sok betűszekrényvel, a melyek előtt néhány nem egészen tiszta multi nyomdász vezetése alatt egyelőre még ügyetlenül bábárlának a kis ólom lécekkel a ki-választottak. Szóval nemcsak a nemcsak feyencek által kötött harisnyákat és kosarakat árulnak a boliban, de lesznek feyencek által előállított nyomtatványok is és mindenesetre érdekes folytatása lesz a miniszter rendelkezésének az, hogy a fokozatos felelősség révén majd ezek közül a váci nyomdászok is a sajtóíróság elé kerül egy-kétszáz olyan alakokkal is bibelódhetik a sajtóíróság, akik megelőzőleg már nyolc-tíz esztendő óta hűtek betűrészt. Szóval ez a nyomdász idea az igazságügyminiszter ur ötletei között nem tartozik a legzserenebbek közé.

A délvideki ipartelepek helyzete. Az országos iparegyesület legközelebbi tanácskozásait elismérső méltó elv vezette. Erdélyben hangoztatták ugyanis, hogy új ipartelepek létesítése által emancipáljuk magunkat az osztrák árucikkre ez időszerű monopoliumpa alól. A nevezett egyesület akciója mindenesetre számíthat a hazafias sajtó pártfogására, azonban nemcsak új ipartelepek létesítésének látjuk égető szükségét, hanem a fennállóknak hathatós felkarolása és megvédése a külföldi deloyalis konkurrencia ellen, a mérvadó körök hálás feladatát képezhetné. A magyar délvidek sajtóproduktumai mindaddig sikeresen versenyeztek a világvásáron. Milliókra rugnak azon öszgek, melyek tisztán ezen árucikkre kivitele révén folynak be hazánkba. A Krassó-Szörény vármegyében fekvő obahalunzai uradalom szilviorum- és törkölyföldét létesített, mely egy budapesti císörangú cég agense alatt külföldön is becsülettel szerez a magyar gyártmányoknak. A nevezett ipartelep a technikai vívmányoknak megfelelőleg van berendezve és diszére válik az egész vidéknek.

Irodalmi egység. Az országos képviselőválasztások idején négy szocialdemokrata lap jelent meg Népszabadság, Népjogi, Új népszava és Népjólét címen, havonként egyszer, pénteki napon. A lapok megjelenési idejét ugy osztották be, hogy a négy lap négy egymást követő pénteki napon jelenik meg, mint a négy együttvére egy hetenként megjelenő politikai lap volt, amelyet az előzetők egy egységes előfizetési áron kaphattak meg. A kiadó-szerkesztők ugyanis nem tudták lefizetni egy hetenként egyszer megjelenő politikai lap kaucióját s így uton gondolták megoldani szándékukat, hogy lapjuk minden hétén egyszer és politikai tartalommal is megjelentessék. Az ügyészség sajtórendőri vétség címen perbe fogta Izrael Jakab, Schwarcz József és Kiss Miklós szerkesztőket, de a budapesti törvényszék fölmentette őket. Ma az ítélő tábla ez ítéletet megváltoztatta és Izrael Jakabot 2 hónapi, Kiss Miklós és Schwarcz Józsefet vádlottakat egy-hónapi fegyházra és 50 forint pénzbüntetésre ítélte.

Belügyminiszter a magyar iparért. A fehér hollók közé tartozik az a rendelet, melyet Perczel Dezső belügyminiszter a napokban intézett a községekhez. A belügyminiszter felhívja a községek és városokat, hogy üveg- és üvegtársaságok létesítését csak magyar gyárosok és iparosoktól szerzzék be, hogy ezáltal is a válságos helyzetbe jutott magyar ipart támogassák.

A kadétok szomorúsága. A hadügyminiszter legutóbbi rendelkezéseinek egyikében nagy szomorúságot fog okozni a hadapród iskolák növendékeinek, kik közül ugyanis a negyedik évfolyam bevégezése után legelőbben mint tiszthelyettesek léptek a hadsereg kötelékébe, azok a növendékek pedig, akik helyszűke vagy más ok miatt nem lettek tiszthelyettesek, mint hadapród örmesterek vonultak be az új csapatállásukhoz. A hadügyminiszter most új rendeletet bocsátott ki, melyben meghagyja, hogy ami hadapródiskolai növendékek, kik mint tiszthelyettesek hagyják el az intézetet, ezután csak káplárokká nevezendők ki. A hadapródok helyzete ez által alaposan megváltozik, minthogy nemcsak husz krajcárral kevesebb napizsoltot kapnak, ami

havonként hat forintot tesz ki, hanem még szolgálati helyzetük is megváltozik, minthogy csakis a rendfokozatnak — tehát a káplári rangnak — megfelelő szolgálatot teljesíthetnek. Éme hadapródok a szavadnál csak a napos szolgálatot teljesítik és örségre éppen úgy fognak járni, mint a többi káplárok. A legrosszabbal azonban az fog nekik esni, hogy a próbaszolgálatot teljesítő egyéves önkétesek, kiket október hó elsejével örmesterekké neveznek ki, szintén előjárók lesznek, ugyszintén a század szolgálatvezető örmestere, szármagó altiszte és valamennyi szolgálat vezetője.

Kenyérgép. Ha egy angol tudományos újságnak hinni lehet, akkor a meleg kemencék kora lejárt és a szegény pékek megszabadulnak az eddigi pokoli hősgőtől, ezentel gépen fognak sütni a kenyéret ép ugy, mint a hogy gépen varrják a ruhákat. Avedyknek hívják az új kenyérgépezítési mód feltalálóját, akinek szencziósai ma talánmávt három millió forint alapítókével megalakult társaság fogja kiaknázni. A társaság azt reméli, hogy a kenyéret csakhamar mindennél az ő módja szerint fognak sütni. Az eljárás a következő: a gabonát előbb jól megmosik, aztán egy ideig vízbe áztatva, a kávéörölőhöz hasonló gépen addig törlik és zuzzák, míg az egész szem finom péppé alakul, a melyben a szemek hajtásai (a korpa) egyáltalán nem lehetnek fel. Ezen lész-táblól készült kenyérben a gabona-szemek összes fehérje s az emésztőtartalma megmarad, s az emésztőszervek által gyorsan felszívják. A kenyérnek ezenkívül kellemes illata és íze van, ugy: hogy mindenki gyorsan megszereti; nem szárad ki gyorsan és frissességét 10 napig megtartja. Betegek, a kik más kenyéret megemészteni nem képesek, azt állítóg gyorsan és jól megemészti, sőt ez a kenyér emésztésbeli zavarait is megszünteti. Kisérletek értelmében e kenyér 2 kilójából állítóg annyi a tápláló anyag, mint 1 kilo legjobb minőségű husban. Az egész kenyérgépezítési egyszerű és olcsó, a mi fő, — mint a hirdetés mondja, a pékeknek nagyobb hasznot hajt, mint az eddigi kenyérsütési mód. A pékek ez utóbbi kérdésre sze-

retnének mindenek előtt részletes felvilágosítást kapni.

Mudrony Soma öröke. Az országos ipar egyesület a Mudrony Soma elhalálozásával megüresedett elnöki állásra Gelléri Mór, az egyesületnek sok éven át buzgó titkárárt választották meg.

A hálózati ipar meggátálása. A főváros területén mindinkább felburjánzó hálózati ipar ellen az ipar-testületek már régebben foglaltak állást, utjabban pedig ismét akciót indítottak ellene. A kádár-, esztergályos-, kosárfonó- és kefekötő testület felhívást intézett a fővárosi iparosokhoz, hogy a baj gyökeres kiirtása végett támogatassák. A testület bizottságot küldött ki, mely a főkapitány rendelete alapján a képesítéshez kötött iparokkal való hálózatiakat a rendőri közegek támogatásával minden egyes esetben szigorú megbüntetés és az illetékes hatóság el fogja állítani. A hálózati ipar kiirtásával az amugy is nagy adókat sujtott iparosok helyzete némiképp biztosítva lesz, mert a fogyasztó közönség és a megrendelő az iparosok műhelyait fogják felkeresni. A hálózati ipart különben Budapest fő- és székváros tanácsa már 1885-ben egész területén megtiltotta, némely cikkekre céna, szallag, csipke, hímzett árú, szőnyeg len és pamutárú kivételével, azonkívül megengedték a hálózati a drótosoknak és kúcsébereknek, e rendelet végrehajtására a főkapitány úgy akkor, mint utjabban is szigorú rendeletet adott ki.

A levélpostó díjfelélése iránt már gyakrabban felmerült hírt ma egy a kormányhoz közel álló lap is megörösíti. Eszerint a jövő éven éltelbeléptetendő kötelező koronárétek-számitással egyidejűleg a postai levélzárlat díját is föl-emelik. A levelezőlapon ára ugyanis az eddigi 2 krajcár helyett 5 fillér, a külföldre menő levelekké 10 krajcár helyett 25 fillér s az ajánlás díja 10 krajcár helyett szintén 25 fillér lesz. Viszont a postai szállítás egyéb neméinél, például az áruimuták szállításánál díjmérsék-lés van törvébe véve. A kereskedelmi miniszter a jövő évi költségvetésben részletesen meg fogja okolni a postai portó e módosítását.

Chicagoí hurka. Vannak Chicago-ban most hurkák, a melyeknek aligha akad párjuk valahol is: emberhus van bennök. Egy Luetgert nevű hurkagyáros ellen emel-ték azt a rettenetes vádat, hogy megölte a feleségét, még pedig oly módon, hogy a hurkafozó kazánba dobta. Ott aztán leégett, lefűtő róla minden hus meg izom, csak éppen a csontjai maradtak meg a fenéken, amely csontoknak az emberi eredetét megállapították a törvény-széki csarnok szakértők. A borsal-mas pórt most tárgyalták, s persze hogy a védő más szakértőkkel meg a csontok állati voltát mutatta ki. Hetven óráig egyfolytában ülésezett az esküdtszék, de eredmény nél-kül. Új tárgyalást kell tehát elren-delni ebben a pörben, amely már is 150.000 frankjába került Chicago-nak.

A chicagói különleges hurkák gyárosának szerelmes volt a szíve és most, hogy a felesége — természetesen, nem természetes uton? — elköltözött az élők sorából, el is akarta venni a szíve választott-ját. Úgy mondják, hogy éppen en-nek a lehetővé tétele miatt ölte meg a nejét. A chicagói asszo-nyoknak igen imponál ez okból Luetgert. Olyba, veszik mint valami martirt, aki most a szerelme miatt szenved. És ugyanezért lelkes részt vesznek az ügyében: gyűjtést in-dítottak a védelmezése költségei-nek a fedezésére s azonnal el-írasztják őt fogságban virágokkal, süteményekkel s más egyéb jókkal.

Csak a maga hurkáiból nem mer enni a szegény . . .

A földmívelési miniszter a gazdasági egyesületekhez. Darányi Ignác földmívelési miniszter, a mezőgazdálkodást főz vérmegyék gazdasági egyesületeihez felhívást intézett, hogy a gazdasági ismeretek terjesztésére szervezze műkö-dése helyén a gazdasági felolvasító-sokat. A miniszter többek között a következőket mondja: »A mult tél folyamán erkölcsi és anyagi támogatásom mellett tizenhat gaz-dasági egyesület vállalkozott arra, hogy a mezőgazdasági ismeretek-nek a földmívelések s a kiszag-dák körében terjesztése végett téli vándortanításokat végezzen. A kez-deményezés első évében a tanítá-sok sikere általán kielégítő, egyes

vármegyékben pedig éppen kiváló eredményű volt; összesen harminc-kétezer hallgatója volt ezen elő-adásoknak. A miniszter ez évben a gazdasági ismeretek terjesztésére harminchat gazdasági egyület ke-resett meg. Aztán felhívja az egyesü-letet, hogy erkölcsi és anyagi tá-mogatása mellett rendezendő fel-olvasások keretébe vegyen fel min-den mozzanatot, illetve, kérdést, melynek fejtetését, részletesebb ismertetése a vidéken érezhető hiányt pótol és a gazdasági halad-ás útját egyenelti. Felhívja a min-iszter a gazdasági egyület figye-lmet a mezőrendőrségi törvényre s ezzel kapcsolatban olyan kérdé sek tárgyalásra, melyek legjobban szorulnak magyarázatra. A fel-szólított egyesületeknek terveiket és költségvetéseiket e hónap végeig kell bemutatniok.

Országos mezőgazdasági ki-állítás Szegeden. Az országos gazdasági egyesület megalakította a gazdasági egyesületek szövete-két még a mult millenárius évben. A szövetekezt elhatározta, hogy évenként más és más vidéki nagy városban kiállítást és vándorgyűlést rendez. Ez évben az első kiállítást Szegeden tartják meg s Szeged köz-gyűlése ma elhatározta, hogy a kiállítást ötezer forinttal segízeji. E segély a hatnapig tartó kiállít-ásra, tekintve, hogy Budapest fő-város a milleniumi 6 hónapos ki-állítást 100.000 forintra segélyezte, igen tekintélyes. A segélyenkívül számos kedvezményben részesül még a szövetekezt a szeptember 4—10-ig tartó kiállítás alatt; így a kiállítók az újszegedi parkban rendezendő kiállításra hidvány nél-kül mehetnek s vihetik a kiállított tárgyakat, továbbá a város viseli a világitás költségeit is.

Gyorsaság nem boszorkány-ság. Azok az iparosok, gyárosok, a kik a millenárius kiállításon el-ismerést szereztek maguknak, csak sehogy se tudnak hozzájutni az érmeikhez s az elismerő oklevelek-hez, amelyekkel érdemeiket a ki-állítás zsűrije is elismeri. A kiállít-ásnak már nyoma is alig van. Egy-két monumentális épület hirdeti még csak, hogy hol állott a sok iparáz, gyárház s a kiállítás igazgatósága csodálatosképpen meg ma se tud elkészíteni az elismerés-

sel. Most újra azzal biztatják a kitüntetett kiállítókat, hogy egy-két hét alatt hozzájutnak érmeikhez meg a diplomáikhoz, amit szépen berámázni illik, most azonban már nem igen lehet megbízni az ígéretekben. Attól lehet tartani, hogy ez a generáció teljesen kihál odáig, míg postára kerül a tizen-négy ezer oklevél és kilencezer-hatszáz érem s a dicsőséget ilyen sietség mellett már csak a jövő nemzedék vágja szedre.

Rendezett tanács Mohácson.
Mohács város intelligens közönsége évek óta foglalkozik a rendezett tanács eszméjével. A haladó kor, a város társadalmának fokozottabb kulturális, közigazgatási és közgazdasági igényei eladázhatatlan sürgetik a községi rendszeren való változtatást. A nagy községi elöljáróság a mostani képviselő-testület felügyelete és ellenőrzése mellett, bármennyire is törekedett kötelességét teljesíteni, a községünk követelményeinek megfelelően nem volt képes. Ezt már ma belátja mindenki, s ebben leli indítókát ama legújabb mozgalom is, mely a legutóbbi hetekben az iparos kör tagjai között a rendezett tanács elterjedése dolgában megindult. Ma egy ívet köröztek szétitthon a városban az iparos kör élnöke Erdődy Gyula aláírásával, melylyel a város polgárainak színe-jáva f. é. október hó 31-én d. u. 4 órakor rendezett tanács szervezése tárgyában értekezletre hívatik egybe. Az íven láttuk: Jagics József orsz. gyűlési képviselő, Német Lipót, Margitai Péter, Varga Alajos, Dr. Kantz Adolf, Kaufmann József ügyvédek, Frommer Miksa, Stajevits János, Wolf Zsigmond kereskedőket s száza menő városi iparos és földmivest. Habár sokszor a legnemesebb célból áthatott eszme is ellenzőkre talál, hisszük és reméljük, hogy Mohács város fentebb említett tényezőinek a rendezett tanács létesítése sikerüljön fog; mert enélkül Mohács város hívatásának magaslatára emelkedni soha sem lesz képes.

Lapkiadó-tulajdonos:

A pécsi ipartestület.

A szerkesztésért felelős:

Ballier Sándor.

Új törlesztési kölcsön

a phyloxera által elpusztított de
ujjonnan befásítandó

szőlőkre

5 $\frac{1}{2}$ ‰-kot 15 évi törlesztés mellett, — továbbá termő-szőlőkre 4‰-lék, — földbirtokra 3 $\frac{1}{2}$ ‰ és 4‰-lék, — házakra 4‰-lék 50 évi törlesztésre ajánl és felváltógosítást nyújt 20 kros levél-bélyeggel ellátott megkeresésekre

Horváth Ede,
Pilis-Csabán.

Téli
sör-csapolás

(a régi sörfőzdeőből)

Jakab Imre
vendéglőjében

PÉCSETT,
Sörház-utca 8. szám.

Irodahelyiség-változtatás.

Alulirott, mint az „Első Magyar Általános Biztosító-Társaság” titkára a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozza, miszerint Pécssett, a Rein-feld-féle házban volt irodánkat a

Király-utcai Mattyu-épületbe
helyeztük át.

Ladányi Sándor.

Telefonösszehívattási szám 28.

SCHÖNHALD IMRE

írási, ékszergyáros és látszerész.
Főúti a „Mattyu” épületben király-ú. 60.

gyári Főraktár

legszébb párisi és külföldi ékszerből

Úri és női aranyláncok
legszébb és legfinomabb arany- és ezüst-ékek
EZÜST
ÉVŐKÉSZLETEK ÉS DISZTÁRGYAK
raktáronon mindig és választékban

A legjobb minőségű
Berndorfi alpacca, china-zrúsi tárgyak
gyári raktára

Finom arany karlanczok és jeggyűrűk

URI ÉS NŐI GYÜRÜK

„FRANZIA”

salon-, iroda- és ébresztő-órák
„Párisi” színházi és lábori látszóvevek
legnagyobb választékban

HŐ ÉS LÉGSULYMÉRŐK

legjobb arany, ezüst, állany és teakészítésű
Szemüvegek és orrszirtelők
legfinomabb hegyi jepezsek és kristályüvegekkel
EGYÉB OPTIKAI CSZIKKOK
főraktára

Minden a számára való
juttatások a legjobban és pontosan
kiszállított.

Saját Vésnöki Műterem

a legújabb kor igényeinek megfelelőleg berendezve, ahol mindeneműt pontosan munkák a n.
Monogramok czimerek és cílekék
legújanságban és pontos kidolgozás mellett
készíttetnek.

Gyermekruhák!

Az igen tisztelt

szülők figyelmébe!

olcsó és csinos ruhák

diákok részére kaphatók.

SGHMITZ SOMA

üzletében

PÉCS,

✪ Király-utca, bazár-épület. ✪

ASZTALOS NÁNDOR

lakatos-mester.

(Ó-posta-) Perczel-utca 10. szám, saját házában.

Elkészít minden új
épület lakatos munkát,

ugymint:
legcélzszerűbb vasredőnyöket,
KÖZPONTI-FÜTÉST,

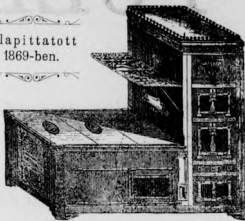
aljtöbetszűrőket, vasajtókat,
lakaréktűzhelyeket,

salámit, szeszpál rakta
BOGRÁCS KÁLYHÁT,
mindenféle kályhákat,

vilámlámpákat, hazi sírgönyt,
vasrácsozatokat, sirlóit kerítéseket,

s minden e szakla vágó munkákat s javításokat
gyorsan és lehető olcsó áron.

Alapított
1869-ben.

LAJ DE FÁJ

a tyukszemem, hamar
elfutok

REISGH JÁNOS

cipészhez és csináltatok ma-
gának egy pár jó cipőt,
mert csak ott lehet jó láb-
hoz álló és kényelmes cipőt
kapni.

Üzlete Széchenyi-tér 8. sz.
az új takarékpénztári
palotával szemben.

Saját gyártású

gépszíjjak

a legjutányosabb ára-
kon és legjobb minősé-
gben kaphatók

Köfler testvérek

és társa

bőr-raktárában

Pécsett.

Germán Ferenc

asztalos-mester

PÉCSETT,

Apáca-utca 7-ik szám

(Saját házában.)

Elvállal minden szakmájába
vágó munkákat, ugymint:

Épület-, stilszerű butorokat,
templom-, szálloda- és kávéház-
berendezéseket, portálok, parket-
ták- és padlók készítésétstb.

Kívánatra rajzokat és terveket is
készít.

Az ezredéves
országos kiállításon
az állami ezüst
éremmel és a mille-
niumi nagy érem-
mel kitüntetve.

Az ezredéves
országos kiállításon
az állami ezüst
éremmel és a mille-
niumi nagy érem-
mel kitüntetve.

PÉCSI TEJCSARNOK

esemesajt-gyára és első magyar pogácsasajt-gyára

✪ ✪ PÉCSETT ✪ ✪

ajánlja következő kiváló minőségű különlegességeit:

Pécsi esemesajt.

Impériál-sajt.

Pécsi pogácsasajt (kvárgli).

Trappista-sajt.

Pikáns sajtoskák.

Kitünő édes tea-vaj.

Legjobb minőségű teljes tej, 1/2 literért kedve zárt palackokban házhoz szállítva kapható.

Előjegyzések elfogadjátok a pécsi tejcsarnok iródahelyiségében (Siklósi-országút 16.) s a következő fiók elá-
rusító helységeiken: Széchenyi-tér (Loowy-palota), Király-utca 34. és Kálvária-utca 2.

✪ Vízontelárusítók részére árlappal kívánatra készséggel szolgálunk. ✪

POLLÁK SOMA

PÉCSETT,

fő-üzlet Király-utca 40. szám, — fiók-üzlet Ferencziek-utca 6. szám.

Az őszi és téli időnyre következő cikkeket ajánl

rendkívüli olcsó árért

ugymint:

Barket kitünő jó mosó a legujabb minták mtrje	—19	Színházi fejkendő selyemmel átszőve	—96
Valeria-flanell, remek szép Blous-kelme mtrje	—25	Férfi-ingek igen jó minőségű, himzett és szegélyezett	130
1 vég hazai creász-vászon, 30 rőföt tartalmaz	3.50	Flanell-fejkendő, igen meleg drbja	—25
1 vég kanavász ágyneműre csikos vagy kockás	3.50—6-ig.	Férfi-, női- és gyermek-harisnyák nagy választékban.	
1 darab selyem fejkendő gyönyörű színekben	—80	Vászon abroszok 6 személyes asztalra darabja	—86
1 db. téli nagykendő gyapjuból	1.45	Damaszt abrosz, kiváló jó minőség, darabja	1.45
1 darab siffon 30 rőföt tartalmaz	4.20, 4.80, 5.60—6.50	Damaszt szalvéta, darabja	—25
Pique- és zsinór-barket mtrje	—26, —34, —42, —48	Női corsetta (háló-köntös) kitünő jó siffonból készítve, csipke díszrel szegélyezve himzéssel, darabja	—76, —90, 1.40
Női nadrág igen meleg minőség —	—84—1.20-ig.	Női ingek creász vászonból a legjobb kivitelben jó erős varrással és jó szabással	—85—1.80
Bársony minden színben mtrje	—70	Esőernyők nyers selyemből gyönyörű fogantyúval	2.45
Pongis selyem (mosó selyem) minden szín mtrje	—50	Lanteniss-kelme igen szép mintákban méterje	—25
Plüs a legujabb divatszínekben mtrje	—96		
Vászon zsebkendő kiváló jó minőség tca 2.40			

 Szőnyegek nagy választékban.

Nyomatott Taizs József könyvnyomdájában Pécsen, 1897.